

А. Склярєнко

ФІЛЬМ «КІМНАТА 237»

ЯК ФЕНОМЕН КІНЕМАТОГРАФІЧНОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ТА КОНСПІРОЛОГІЇ

A. Skliarenko

THE FILM "ROOM 237" AS A PHENOMENON OF CINEMATIC INTERPRETATION AND CONSPIRACY THEORY

З плином часу людство все частіше стає зацікавленим у пошуках прихованих змістів у кінематографі. Кіномани та дослідники фільмів переглядають улюблені стрічки по кілька разів, намагаючись побачити їх під новим кутом і виявити деталі, що могли вислизнути з першого погляду. Аналіз кінематографічних творів, особливо культових, став своєрідною формою мистецтва. Відеоаналітика й документальні фільми, що пропонують розшифровку прихованих символів і мотивів, набули великої популярності.

Одним із найяскравіших прикладів такого підходу є документальний фільм «Кімната 237» режисера Родні Ашера, що вийшов на екрани у 2012 р. Стрічка стала своєрідним дослідженням фільму «Сяйво» 1980 р. Стенлі Кубрика та збрала навколо себе численні дискусії. Основна ідея «Кімнати 237» полягає в аналізі можливих прихованих сенсів та символів, закладених у цей культовий фільм жахів.

Кінокартина побудована у вигляді нарізки кадрів із «Сяйва», що супроводжується закадровими голосами дослідників, які діляться своїми гіпотезами. Серед них: Джулі Кернес (письменниця-драматургиня), Джей Уайднер (письменник і режисер), Джеффрі Кокс, Джон Феле Раян, Білл Блекмор і сам Родні Ашер. Вони висувають кілька теорій щодо прихованих значень у «Сяйві», серед яких:

- алегорія Голокосту — ця теорія базується на використанні числа 42, що може натякати на 1942 рік, коли нацисти розпочали масове винищення євреїв, та інші деталі у фільмі, що символічно пов'язані з цією трагедією;
- геноцид корінного населення Америки — акцент робиться на зображенні індіанських символів у готелі «Оверлук» та наявності згадок про знищення корінних народів;
- інсценування висадки на Місяць — одна з найбільш відомих теорій, яка стверджує, що Кубрик через «Сяйво» приховано розповів про свою участь у постановці фейкової висадки американців на Місяць у 1969 р.

Фільм «Кімната 237» не просто досліджує приховані сенси у фільмі Кубрика, а й піднімає важливе питання: де межа між інтерпретацією та вигадкою? Адже теорії, представлені у фільмі, хоча і базуються на реальних деталях, часто спираються на суб'єктивне сприйняття та особисті переконання дослідників. Це ставить під сумнів саму ідею «об'єктивного» аналізу мистецтва та демонструє, що кожен глядач проєктує на фільм власні досвід і знання.

Після виходу цього документального фільму інтерес до аналітичного кінознавства та теорій змови в кіно значно зріс. З'явилося більше відеоаналізів, блогів і статей, присвячених розшифровці кінематографічних загадок. Особливо це помітно в сучасному інтернет-просторі, де такі платформи, як YouTube, заповнили відео з аналізом символіки в культових фільмах.

Кінострічка «Кімната 237» також вплинула на нове покоління режисерів і сценаристів, які почали ще ретельніше працювати з деталями, знаючи, що їхні фільми можуть бути піддані глибокому аналізу. Це можна побачити у творах таких

режисерів, як Арі Астер «Спадковість» (2018 р.), «Сонцестояння» (2019 р.), Трей Едвард Шульц «Воно приходять уночі» (2017 р.), Роберт Еггерс «Відьма» (2015 р.), «Маяк» (2019 р.), які наповнюють свої фільми багатозначними образами, що провокують глядачів на пошук прихованих сенсів.

«Кімната 237» відображає не лише інтерес до творчості Кубрика, а й сучасну культуру інформаційного перенасичення та інтерпретаційної гіперактивності. Ми живемо в епоху, коли кожен кінокадр може стати предметом теорій змови, а масова культура більше, ніж будь-коли, заохочує пошук прихованих змістів.

Це можна пов'язати із загальною тенденцією до конспірологічного мислення, що стає дедалі популярнішим у суспільстві. «Кімната 237» демонструє, як люди схильні знаходити зв'язки навіть там, де їх може не бути, створюючи складні конструкції навколо мистецького твору.

Документальний фільм «Кімната 237» — це більше, ніж просто аналіз «Сяйва» Кубрика. Це відображення способу, яким сучасне суспільство споживає та інтерпретує мистецтво, перетворюючи навіть традиційний аналіз фільму на простір для конспірологічних теорій і міфів.

Підбиваючи підсумки складно сказати, чи справді Кубрик залишив у «Сяйві» приховані послання? Чи це лише гра уяви відданих фанатів? Відповідь залишається відкритою. Однак незаперечним є факт: «Кімната 237» доводить, що кіно — це не просто розповідь на екрані, а безкінечне поле для інтерпретацій, які залежать від того, хто дивиться.

Г. Кулик

ВПЛИВ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ В РОЗВИТКУ ДОКУМЕНТАЛЬНОГО КІНО УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ПРОБЛЕМАТИКИ ІДЕНТИЧНОСТІ

А. Кукль

THE IMPACT OF THE REVOLUTION OF DIGNITY ON THE DEVELOPMENT OF DOCUMENTARY FILM IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF IDENTITY ISSUES

У розвитку документального кіно України особливе місце займає час 2010-х. Початок цього етапу охоплює вкрай важливу частину еволюції українського документального кіно, яка напряму пов'язана із подіями революції Гідності та народження нового документального кіно з характерними рисами активізму, аматорства та гостроти. Безумовно, переломною точкою цього етапу є 2014 р., який остаточно закріплює вулицю як документальний фактор, що має при цьому власні художні та емоційно-образні форми. Зазначимо, що саме в контексті цього етапу виникає відомий сьогодні евфемізм про «дзеркала ідентичності», який стає чи не головним гаслом для дискусій про фактологію документального кіно, що так чи інакше торкається питань окреслення національного статусу.

Гарним прикладом для нового розуміння «національної ідентичності» в українському документальному кіно є діяльність студії «Вавилон'13». Прикметно, що саме об'єднання (В. Тихий, І. Сауткін, К. Жерегі, Є. Козеко, Ю. Дунай та ін.) під керівництвом відомого кінознавця і автора постійної програми «Аргумент кіно» на каналі «1+1» В. Войтенка, було фактично «народжене» подіями на ЄвроМайдані 2013–2014 рр. Це кінематографісти нового покоління, яке зростало в часи Незалежності. Тому головним для них і, відповідно, в їх документальних творах стала ідея сприяти через документальне кіно розвитку й становленню незалежного демократичного суспільства.